

Język polski

Kryteria oceniania z języka polskiego w klasie IVa w Szkole Podstawowej w Wierzchowie Dworcu w roku szkolnym 2020/2021 nauczyciel: Justyna Kaczyńska

Ocena celująca

Otrzymuje ją uczeń, który spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą, a także:

- bierze udział w konkursach przedmiotowych i literackich, osiągając w nich sukcesy,
- podejmuje działalność literacką i kulturalną w różnych formach szkolnych i pozaszkolnych,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne cechuje dojrzałość myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi twórczo ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości.

Ocena bardzo dobra

Pisanie:

- stosuje różnorodne pod względem składniowym wypowiedzenia pojedyncze i złożone;
- przyswoił kryteria poprawności grafiki - czytelne i staranne pisanie (kształtne litery, właściwie zachowane odległości między wyrazami);
- opanował formy następujących tekstów pisanych:
- **opis** – opisywanie konkretnego przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci rzeczywistej i literackiej, zwierzęcia, reprodukcji z zastosowaniem odpowiedniego słownictwa;
- **opowiadanie** – redagowanie opowiadania odtwórczego (w 1. lub 3. osobie) na podstawie planu z zachowaniem chronologii wydarzeń i komponowanie opowiadania odtwórczego, komponuje samodzielnie opowiadanie twórcze, baśń;
- komponuje prace o przejrzystym układzie graficznym, stosuje akapit jako znak logicznego wyodrębnienia fragmentów wypowiedzi;
- dokonuje autokorekty napisanego tekstu;
- **plan ramowy** – tworzenie planu ramowego (wypowiedzi własnej i utworu) w formie równoważników zdań i zdań pytających; przekształcanie planu wypowiedzi z równoważników zdań na zdania;
- **dialog** – konstruowanie dialogu odzwierciedlającego typową dla ucznia sytuację komunikacyjną z otaczającej rzeczywistości i budowanie dialogu między bohaterami utworu literackiego;
- **drobne formy użytkowe** (list, kartka pocztowa, zaproszenie);
- zna zasady formułowania nagłówków, formy grzecznościowe, sposoby tytułowania adresata i stosuje je w praktyce;

- zna zasady poprawnej pisowni zaimków oraz skrótów umieszczonych w listach i stosuje je w praktyce.

Mówienie:

- prezentuje i uzasadnia własne zdanie z zachowaniem reguł grzecznościowych;
- rozpoczyna rozmowę i bierze czynny udział w rozmowie na temat związany z życiem, filmem, lekturą itp.;
- buduje spójne wypowiedzi z perspektywy świadka i uczestnika wydarzeń;
- wygłasza tekst z pamięci, akcentując słowa kluczowe, zmieniając tempo, posługując się pauzą i barwą głosu;
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy;
- wspomaga wypowiedź środkami pozawerbalnymi: mimiką, gestem;
- zauważa słabe strony swoich wypowiedzi, próbuje samodzielnie szukać lepszych rozwiązań;
- potrafi poprawnie, wyraziście wypowiadać się na dany temat, nie robi błędów w wymowie, używa zaimków pytających;
- potrafi wskazać w tekście opis i dialog;
- rozumie pojęcia: proza, wiersz, autor, pisarz, poeta, czytelnik, tytuł, wydarzenie zmyślane a prawdziwe, czas i miejsce zdarzeń, osoba mówiąca w wierszu, opowiadanie, wiersz, baśń, bajka, zwrotka, refren, porównanie;

Czytanie:

- czyta teksty cicho i rozumie je na poziomie semantycznym, samodzielnie odkrywa też niektóre sensory przenośne i potrafi je odnieść do typowych sytuacji życiowych;
- przygotowuje poprawne głośne czytanie z uwzględnieniem zasad wyrazistej artykulacji i intonacji podkreślającej rozumienie sensów utworów;
- wskazuje środki stylistyczne takie jak: przenośnia, porównanie;
- posługuje się pojęciami: narrator, bohater, rym, wers, zwrotka;

Sluchanie:

- koncentruje uwagę podczas słuchania dłuższej wypowiedzi;
- potrafi odróżnić informacje istotne od mniej ważnych;
- na podstawie słuchanego tekstu potrafi narysować plan, ilustrację do tekstu, wyrazić swoje zdanie, sformułować pytanie;
- właściwie odbiera intencje nadawcy komunikatu;

Nauka o języku:

- zna alfabet, dzieli wyrazy na głoski i litery, liczy głoski i litery w wyrazach, rozróżnia samogłoski i spółgłoski;
- rozumie pojęcie zdania – rozpoznaje i wydziela je z tekstu, potrafi podzielić je na wyrazy;
- konstruuje wypowiedzenie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte;
- buduje wypowiedzenie pojedyncze oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe w zależności od intencji wypowiedzi;
- potrafi wskazać główne części zdania – podmiot i orzeczenie;
- zna i rozpoznaje bezbłędnie części mowy tj.: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki, spójnik;

- bezbłędnie rozumie kategorie czasownika: osoby, liczby, rodzaju, czasu i poprawnie ich używa;
- poprawnie używa i zapisuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasu przeszłego i przyszłego;
- zna przypadki rzeczownika i potrafi prawidłowo odmienić wyraz;
- potrafi określić formy przymiotnika;
- rozpoznaje przysłówki jako określenie czasownika.
- zna podstawowe zasady i normy ortograficzne (pisownia wyrazów z „rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”; pisownia bezokoliczników zakończonych na – ść, -źć).

Ocena dobra

Pisanie:

- zna pojęcia: opis (opis przedmiotu), opowiadanie, list, nie robi błędów w wymowie, zachowuje odpowiednią intonację;
- buduje zdania wokół określonego czasownika;
- posługuje się różnymi rodzajami zdań ze względu na cel wypowiedzi – zachowuje intonację poszczególnych wypowiedzi.

Czytanie:

- opanował umiejętność cichego czytania ze zrozumieniem;
- rozumie funkcję znaków interpunkcyjnych, akapitów, marginesów w tekście epickim; wersów, strof oraz rymu i wyrazów dźwiękonaśladowczych w tekście poetyckim;
- potrafi przetworzyć utwór na inne systemy znakowe np.: rysowanie czy malowanie;
- potrafi odróżnić fragmenty narracji od fragmentów dialogu w utworach prozatorskich;
- nazywa elementy świata przedstawionego;
- czyta z podziałem na role.

Nauka o literaturze:

- wskazuje w tekście opisy i dialogi;
- rozumie pojęcia: proza, wiersz, autor, tytuł, wydarzenia (autentyczne i fikcyjne), postać (autentyczna i fikcyjna);
- odróżnia epikę od liryki;
- odróżnia podmiot liryczny od autora tekstu;
- nazywa i wskazuje środki poetyckie w poezji tj: przenośnia, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy.

Nauka o języku:

- dzieli wyrazy na głoski i litery – liczy głoski i litery w wyrazie;
- rozumie pojęcie zdania;

- rozpoznaje rodzaje zdań (rozkazujące, oznajmujące, pytające);
- wskazuje w zdaniu główne części mowy;
- przekształca zdanie nierozwinięte w rozwinięte;
- rozróżnia części mowy;
- potrafi odmienić czasownik przez osoby w czasach, rzeczownik przez przypadki;
- rozumie pojęcie liczby, czasu, osoby;
- potrafi odróżnić formę osobową czasownika od bezokolicznika;
- dobrze zna podstawowe zasady i normy ortograficzne (pisownia wyrazów z „rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”).

Ocena dostateczna

- zeszyt prowadzi starannie;
- pismo czytelne i estetyczne;
- zna pojęcia: opowiadanie, opis;
- redaguje proste opowiadanie odtwórcze (w 1. lub 3. osobie), opis;
- redaguje i projektuje zaproszenie i kartę z życzeniami.

Mówienie:

- uczestniczy w rozmowie na określony temat;
- udziela odpowiedzi na zadane pytanie w formie wypowiedzenia pojedynczego rozwiniętego;
- opowiada przebieg wydarzeń zgodnie z ich chronologią;
- nazywa uczucia;
- posługuje się zwrotami grzecznościowymi.

Czytanie:

- opanował podstawowe umiejętności czytania ze zrozumieniem;
- potrafi opowiedzieć przeczytany tekst i przetworzyć go na inny system znaków;
- potrafi wyszukać w tekście poetyckim i epickim odpowiedzi na postawione pytania, odpowiednich informacji i treści;
- nazywa elementy świata przedstawionego w opowiadaniu i baśni.

Nauka o literaturze:

- wskazuje w tekście opisy i dialogi;
- rozumie pojęcia: proza, wiersz, autor, tytuł, wydarzenie, postać, opowiadanie, strofa;
- stosuje akapity.

Nauka o języku:

- potrafi dzielić wyraz na głoski i litery;
- odróżnia głoski od liter;
- zna alfabet,
- odróżnia samogłoski od spółgłosek;
- rozumie pojęcie zdania;
- potrafi rozpoznać rodzaj zdania ze względu na jego treść;
- odróżnia zdania rozwinięte od nierozwiniętych;

- wskazuje główne części zdania;
- odróżnia zdanie rozwinięte od nierozwiniętego;
- zna części mowy;
- określa znaczenie czasownika i rzeczownika;
- rozumie pojęcie liczby i osoby;
- zna czas przeszły, przyszły i teraźniejszy;
- zna podstawowe zasady i normy ortograficzne – pisownia wyrazów z „ó”, „u”, „ch”, „h”, „rz”, „ż”.

Ocena dopuszczająca

Ocenę tę otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Pisanie:

- zna pojęcia: dialog, opowiadanie, opis;
- redaguje i projektuje kartę z życzeniami;
- odróżnia epikę od liryki;
- tworzy plan ramowy (odtwórczy).

Mówienie:

- przy pomocy nauczyciela potrafi wypowiedzieć się na określony temat.

Czytanie:

- opanował podstawowe umiejętności czytania;
- przy pomocy nauczyciela potrafi opowiedzieć przeczytany tekst.

Nauka o literaturze:

- wskazuje w tekście dialogi;
- rozumie pojęcia: autor, tytuł, bohater, wydarzenie, opowiadanie.

Nauka o języku:

- potrafi dzielić wyrazy na litery;
- odróżnia samogłoski od spółgłosek;
- rozumie pojęcie zdania, potrafi wskazać je w tekście;
- określa znaczenie czasownika, rozumie pojęcie liczby i osoby czasownika.

Ocena niedostateczna

Ocenę tę otrzymuje uczeń, który nie opanował elementarnych wiadomości objętych programem nauczania w klasie czwartej:

- nie przestrzega podstawowych reguł ortograficznych;
- nie potrafi w stopniu dopuszczającym przyswoić poznanego materiału gramatycznego i literackiego przewidzianego w programie klasy czwartej.